

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 7.9.2007
KOM(2007) 496 lõplik

**KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**E-OSKUSED KUI
KONKURENTSIVÕIME, MAJANDUSKASVU JA TÖÖKOHTADE ARVU
EDENDAJAD 21. SAJANDIL**

**KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**E-OSKUSED KUI
KONKURENTSIVÕIME, MAJANDUSKASVU JA TÖÖKOHTADE ARVU
EDENDA JAD 21. SAJANDIL**

SISUKORD

1.	Sissejuhatus.....	3
2.	Peamised probleemid	4
2.1.	E-oskusi ei nähta siiani pikaajalise poliitika osana	4
2.2.	Puudub üldine ELi tasandil lähenemine, valitseb killustatud lähenemine	4
2.3.	Maineprobleemid ja kõrge kvalifikatsiooniga IKT spetsialistide vähesus	5
2.4.	Formaalse hariduse ja töökohtadel pakutava õppe paralleelsus.....	5
2.5.	Jätkuv vähene digitaalkirjaoskus	6
3.	E-oskuste pikaajaline tegevuskava	6
3.1.	Pikaajalise tegevuskava põhielemendid	6
3.2.	Euroopa tasandi tegevussuunad	7
3.2.1.	Pikaajalise koostöö ja järelevalve toetamine.....	8
3.2.2.	Toetavate meetmete ja vahendite väljatöötamine	8
3.2.3.	Teadlikkuse tõstmine	9
3.2.4.	Töölase konkurentsivõime ja sotsiaalse kaasatuse suurendamine	10
3.2.5.	E-õppe võimaluste parandamine	10
4.	Kokkuvõte.....	11

1. SISSEJUHATUS

Uuenduslikkus ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi „IKT”) rakendamine on majanduskasvu ja tööhõivet käsitleva uuendatud Lissaboni strateegia kaks olulist komponenti. IKT panus Euroopa majandusse on tootlikkuse suurendamise ning teadmispõhiste toodete ja teenuste arendamise seisukohast esmatähtis. IKT-oskusi (e-oskusi) käsitlevate küsimustega tegelemine on väga oluline. Tuleb arvestada kasvava nõudlusega kvalifitseeritud IKT spetsialistide ning heade IKT-oskustega kasutajate järele, tööstuse valdkonnas toimuvate kiirete muutustega kaasnevate nõudmistega ja tagada, et elukestva õppe kontekstis oleks igal kodanikul e-kirjaoskus/ digitaalkirjaoskus. See nõuab kõikide sidusrühmade mobiliseerimist. Selleks, et vastata kasvavale vajadusel kõrge kvalifikatsiooniga IKT spetsialistide ja kasutajate järele, tööstuse valdkonnas toimuvate kiirete muutustega kaasnevale nõuetele ja tagada, et elukestva õppe kontekstis oleks igal kodanikul digitaalkirjaoskus, on oluline tegeleda IKT oskuste küsimustega ning see nõuab kõikide sidusrühmade mobiliseerimist. Neid ülesandeid saab edukalt täita vaid siis, kui kõik liikmesriigid ja tööstus kaasa löövad. Nagu järeldus dialoogist sidusrühmadega on Euroopa Liidu ülesandeks esitada parimate tavade vahetuseks ja heade lahenduste pakkumiseks alusplatvorm.

Pärast e-oskuste teemalist Euroopa Ülemkogu tippkohtumist (mis toimus 2002. aasta oktoobris Taani eesistumisel) ja detsembris 2002 vastuvõetud nõukogu järeldustele tuginedes, korraldas komisjon 2003. aastal üle-Euroopalise e-oskuste foorumi, et asjaomaseid sidusrühmi kokku viia. Foorumi tulemusena avaldati 2004. aastal aruanne: „e-oskused Euroopas: 2010. aastani ja edasi”. Järjepideva töö tulemusena koostatud järeelmeetmete eesmärk oli valmistada ette pikaajaline e-oskuste tegevuskava. Komisjoni tööstuspoliitika raames pandi 2006. aastal kokku info- ja kommunikatsioonitehnoloogia töörühm (IKT töörühm), kelle ülesanne oli aidata kaasa ELi ettevõtluse jaoks soodsama keskkonna loomisele. Tehti mitmeid ettepanekuid e-oskuste kohta. Need ettepanekud inkorporeeriti Thessaloniki deklaratsiooni, mis võeti vastu 2006. aasta oktoobris Thessalonikis peetud e-oskuste Euroopa konverentsil¹.

2006. aasta lõpuks kujunes välja kolm põhilist seisukohta. Esiteks, ELi jaoks on esmatähtis kiiresti vastu võtta pikaajaline e-oskusi käsitlev tegevuskava, millega edendada konkurentsivõimet, tööhõivet ja tööjõuarendust, vähendada lünki e-oskustes ja saavutada parem positsioon ülemaailmses konkurentsivõimekeskkonnas. Teiseks on vaja teha tõsisid pingutusi, et parandada pikaajalises perspektiivis koostööd riikliku ja erasektori vahel, et luua alused, mis aitavad siduda põhiliste e-oskuste õpetamise, kutse- ja kõrghariduse ning kutsekvalifikatsiooni tasemete tõstmise. Kolmandaks peavad nii tööstusspetsialistid kui poliitikakujundajad olema otsustavamad ja järjekindlamad selliste strateegiate väljatöötamisel, millega edendada IKTga seotud töökohtade professionaalsust, mainet ja hinnatavust ning IKT töökohtadel avanevaid karjäärivõimalusi, töö ja töö saamise tingimusi ja perspektiive.

Käesolev teatis on ajakohane poliitiline vastus neile tähtsatele seisukohtadele.

¹ Thessaloniki, Cedefop, 5.-6. oktoober 2006, vt: www.e-skills-conference.org

2. PEAMISED PROBLEEMID

2.1. E-oskusi ei nähta siiani pikaajalise poliitika osana

IKT valdkonna majanduskasv on olnud kõikum, on olnud tõuse ja langusi. Hinnanguliselt on ELis 4,2 miljonit infotehnoloogia spetsialisti ja umbes 180 miljonit inimest kasutab IKTd oma igapäevatoos.² Aastatel 1998–2004 läbiviidud uuring nõudlusest ja pakkumistest e-oskuste vallas³ näitas infotehnoloogiaspetsialistidena töötavate inimeste arvu suurenemist neil aastatel umbes 48 % võrra. Pärast 2001. aasta kõrgseisu oli 2003. aasta seis madalaim. Siin on näha mõningast tsüklilisust ning e-oskuste Euroopa foorum hoiatas, et e-oskuste vallas tuleb taas ette märkimisväärsed puudujääke ja kutsus üles ette valmistama pikaajalist e-oskusi käsitlevat tegevuskava. Ühes 2005. aasta tööstusaruandes ennustati, et 2008. aastal on kogu Euroopas puudu rohkem kui pool miljonit võrgutehnoloogiaspetsialisti.⁴ 2006. aasta e-ettevõtlussektori uuring näitas, et ettevõtjad näevad ette IKT spetsialistide oskuste puudulikkust eelkõige IKT strateegia, turvalisuse ja uute ettevõtluslahenduste osas.⁵

IKT spetsialistide oskuste puudulikkus on tulenenud sellest, et võrreldes vastava erialase haridusega uute töötajate ja ettevõtjate suhtelise vähesusega tehti tehnoloogilisi uuendusi ja IKT toimingute hulk suurenes järsult. Seda täheldati just Interneti kasutamise suurenemise osas. Vastukajana alustasid mitmed liikmesriigid 90-te lõpul tööstuse survele poliitiliste algatustega ja ELi tasandil organiseeriti 2001. aasta märtsis e-majanduse teemaline konverents. Dotcom'i mulli lõhkemine ja 2001. aasta madalseis mõjutas märgatavalt investeringuid IKT valdkonnas ning ajutiselt vähenes nõudlus IKT spetsialistide järele. Mitmed tööstuse algatused jäid katki ning poliitikute huvi ja toetus vähenes kiiresti. Praeguseks kasvavad vajakajäämised e-oskuste osas. E-oskuste teema on olnud poliitikute tähelepanu all just IKT sektori tõusuaegadel, kuid sektori rasketel perioodidel on see huvi kadunud. See ei saa nii jääda, kui Euroopa tahab selle valdkonna muutusi ennetada ja nendega tõhusalt toime tulla.

2.2. Puudub üldine ELi tasandil lähenemine, valitseb killustatud lähenemine

IKT on üks globaalseimaist ja laialt levinumaist tehnoloogiaist. IKT tooted ja teenused ning nendega seonduvad töökohad on põhimõtteliselt kõikjal ühesugused ja IKT tööstus toimib ülemaailmsel alustel. IKT tööühikule valmistab peavalu, et Euroopa riigid toimivad siiani erinevate õiguslike raamistike alusel. Lisaks on parimate tavade ülevõtmine liialt aeglane ning ikka veel puudub ELi tasandil lähenemine.

E-oskuste Euroopa foorum pakkus välja lahendusi, millel oli ELi tasandi lisandväärtus, kuid siiani pole neid lahendusi ellu viidud. Näiteks ettevõtte edukuse nimel on vaja töötajaskonna kvalifikatsiooni hoida ja tõsta, et ettevõtjatel oleks töötajaid, kellel on õigel ajal õige töö jaoks õiged oskused. Selle heaks on paljud neist välja töötanud IKT oskuste katalooge, protsesse, vahendeid ja strateegiaid. Paljud riigid on juba koostanud IKT oskuste raamistikud.⁶ Paljud neis riikides tegutsevad ettevõtted on nende baasil välja töötanud oma IKT oskuste eeskirjad.

² CEPIS, „e-oskused ning Euroopa info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tööstus”(Thinking Ahead on e-Skills for the ICT Industry in Europe”), veebruar 2007

³ RAND Europe „E-oskuste pakkumine ja nõudlus Euroopas”, september 2005

⁴ IDC valge raamat, "Võrgustike loomise oskused Euroopas", september 2005.

⁵ e-ettevõtlust käsitlev uuring 2006.

⁶ Nt: CIGREF (Club Informatique des Grandes Entreprises Françaises) Prantsusmaal, SFIA (Skills Framework for the Information Age) Ühendkuningriigis ja AITTS (Advanced IT Training System) Saksamaal.

Selline ettevõtete eeskirjade ja süsteemide koostamine ja ajakohastamine on kulukas ning sealt saadavate kogemuste jagamine oleks ettevõtetele kasulik, seda eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) puhul. Üle-Euroopalise e-oskuste raamistiku kasutamine oleks ühtse turu eesmärke silmas pidades kasulik lahendus.

2.3. Maineprobleemid ja kõrge kvalifikatsiooniga IKT spetsialistide vähesus

Vajadus e-oskuste taset hoida ja edasi arendada tuleneb tehnoloogia muutusest ning sellest, et Internet pakub järjest enam võimalusi hankida tööjõudu ülemaailmselt. Kiiresti areneva majandusega riikidest, eriti Indiast ja Hiinast pärit andekate IKT spetsialistide pealetungi tõttu peab Euroopa tööjõud olema kohanemisvõimeline. Tarkvaraprogrammeerijate oskused on kõrges hinnas ja mõnedel madala-või keskmise sissetulekuga töötajatel suureneb oht tööd kaotada. OECD hinnangul võib väljaviimine (offshoring)⁷ mõjutada umbes 20 % töötajaskonnast. Kvalifikatsiooniskaala madalaimal astmel tuleb tihti ette, et töötajate e-oskused dekvalifitseeruvad, sest nende „know-how” on kodeeritav ja seega suhteliselt hõlpsasti kättesaadav. Kõrgemal tasemel e-oskused ei ole nii lihtsalt kodeeritavad ning on seega Euroopa tööturul ülikõrgelt hinnatud. See teema, st tööturul toimuv märgatav ümberstruktureerimine on arutlusel ajakirjanduses.

Mitmed allikad kõnelevad IKT sektori ja IKT töökohtade maine halvenemisest, mis peegeldub ka IKT õpinguid alustavate üliõpilaste arvu vähenemises. Rahvastiku arvu vähenemisega seonduvatele probleemidele lisandub see, et noored on järjest vähem huvitatud matemaatika, loodusteaduste ning tehnoloogia õpingutest, samuti jääb selles vallas püsima sugupooltevaheline erinevus. Avalikkusega, eriti noortega, lastevanematega, õpetajatega ja naistega on vaja paremini suhelda ning võtta meetmeid tööjõu kohanemise lihtsustamiseks. Seaduslikku rännet käsitlevas poliitikakavas⁸ rõhutas komisjon, et kvalifitseeritud tööjõu sisseränne on ELi tööturu lünkade täitmiseks vägagi oluline. Liikmesriikidel ei ole aga veel kindlat suhtumist: ainult 12 liikmesriiki pakuvad lihtsustatud protseduuri ja/või atraktiivseid tingimusi kõrgkvalifitseeritud tööjõu, sealhulgas IKT spetsialistide vastuvõtuks. Ühine lähenemine muudaks ELi veelgi atraktiivsemaks ja tooks ELi vajalikud oskused.

2.4. Formaalse hariduse ja töökohtadel pakutava õppe paralleelsus

IKT pidev arendamine ja sellele vastavate e-oskuste alaste nõuete muutmine moodustab poliitiliste otsustajate jaoks kompleksse eesmärgi, mille suunas liikuda. Riiklike haridus- ja kutsekoolitussüsteemide ees on raske ülesanne – meie majanduse ja ühiskonna jaoks vajalike oskuste pakkumine. Hoolimata püüetest, ei tule nad siiani raske olukorraga toime ning elukestev õpe on siiani vaid sõnakõlks. Uusi partnerluse vorme ja paindlikke lähenemisi (nt e-õppel põhinevad) on vaja palju aktiivsemalt soodustada.

Tööstus on hädas teatavate e-oskuste vallas eksisteerivate järjest suurenevate lünkadega ning sellega, et pakkumine ei vasta nõudmistele. E-oskuste üle-Euroopaline foorum ja IKT tööühm hoiatasid selle eest, et töökohtadel pakutav õpe ja riiklikult toetatav IKT alane haridus on järjest enam kui kaks paralleelset maailma. Kogemused, mida IKT tööstuse antavate e-oskuste tunnistuste ühitamisel riikliku kvalifitseerimisraamistikuga on esimesena saanud Ühendkuningriik ja mõned uued liikmesriigid, pakuvad huvi ning need tuleks läbi

⁷ Väljaviimine hõlmab nii selliste rahvusvaheliste allhangete teostamist, kus tegevus toimub sõltumatute kolmandate isikutega sõlmitud lepingute alusel välismaal, kui ka rahvusvahelisi sisehankeid (välisriigis asuvatele filiaalidele).

⁸ KOM (2005) 669, 21.12.2005.

vaadata ja liikmesriigid peaksid neid kogemusi üksteisega jagama. Kvalifikatsioonid peaksid olema järjest enam määratletud õpingutest saadava eeldatava tulemina, et innustada haridusasutusi ning koolituse pakkujaid keskenduma üksikisikute ja töötajate jaoks vajalikele oskustele, mitte õpingute kestusele, õppeasutuse asukohale ega organisatorsetele probleemidele. See lähenemine on kooskõlas komisjoni ettepanekuga luua Euroopa kvalifikatsiooniraamistik⁹, mis aitaks lihtsustada elukestvat õpet ja liikuvust ning mis on riikliku ja tööstussektori kvalifikatsiooniraamistik väljatöötamise alus.

2.5. Jätkuv vähene digitaalkirjaoskus

Traditsioonilisest kirjaoskusest peab välja arenema tervik, mis sisaldab ka e-oskusi ja meediakompetentse, mis on vajalikud teadmispõhises majanduses ja ühiskonnas. Eurostati andmetel¹⁰ ei ole 37 % ELi rahvastikust mingeid arvutioskusi ning enamal kui 60 % inimestest, kelle haridustase on madalam teise astme haridusest, puuduvad põhilised e-oskused. E-oskuste puudumise tõttu ei saa need inimesed kasutada e-kaubandust ega e-valitsuse võimalusi ning nad ei saa täiel määral infoühiskonnas osaleda. Peale selle toob e-oskuste puudumine kaasa sotsiaalse ja haridusalase eeliste puudumise, takistab elukestvat õpet ja oskuste täiendamist.

Turg ise ei saa lõhet digitaalteenuste osas vähendada. Innovatiivsete riiklike meetmete rakendamine ja paljude sidusrühmade vahelised partnerlused on kesksed ideed, mida väljendasid nii Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitus (võtmepädevuste kohta elukestvas õppes)¹¹ ning kui ka juunis 2006 Riias peetud e-oskuste teemalisel ministrite konverentsil vastu võetud Riia deklaratsioon¹².

3. E-OSKUSTE PIKAAJALINE TEGEVUSKAVA

Suurem osa meetmetest, millega aidatakse kaasa e-oskuste pikaajalise tegevuskava rakendamisele, jäävad selgepiirilisel liikmesriikide vastutusalasse. Mõned liikmesriigid on juba konkreetseid e-algatusi ellu viimas, nagu selgus Euroopa e-oskuste foorumil. Komisjon innustab eelkõige heade tavade vahetuse soodustamisega neid liikmesriike oma poliitikameetmeid kooskõlas e-oskuste pikaajalise tegevuskavaga edasi arendama ning julgustab teisi liikmesriike sama tegevusega alustama.

Komisjon toetab liikmesriikide tegevust keskendudes meetmetele, mis annavad ELi tasandi lisandväärtust ja on kooskõlas subsidiaarsuse printsiibiga. On jõutud arvamusele, et mõnedel sidusrühmade toetuse leidnud meetmetel on selgepiirilisel ELi mõõde. Komisjon edendab neid meetmeid tihedas koostöös liikmesriikide ja sidusrühmadega.

3.1. Pikaajalise tegevuskava põhielemendid

E-oskuste Euroopa foorum, IKT töörühm ja Thessaloniki deklaratsioon tegid ettepaneku koostada e-oskuste pikaajaline tegevuskava. Tegevuskava koostamiseks esitati ka üksikasjalikke ettepanekuid. Need esitati ajal, mil valitses üldine äratundmine, et e-oskuste

⁹ KOM (2006) 479, 5.9.2006.

¹⁰ Eurostat, Statistics in focus, 17/2006.

¹¹ 2006/ 962/EÜ, 18.12.2006.

¹² Vt: http://europa.eu.int/information_society/events/ict_riga_2006/doc/declaration_riga.pdf

valdkonnas on vaja kiiresti edasi liikuda. E-oskuste pikaajaline tegevuskava liikmesriikidele ja sidusrühmadele sisaldab järgmisi põhielemente:

- **koostöö pikaajalisus:** riiklike asutuste ja erasektori, akadeemiliste ringkondade, ühingute ja liitude koostöö tugevdamine mitmete sidusrühmade partnerluse edendamise ja ühisalgatuste tegemise teel on pikaajaline protsess. See hõlmab nõudluse ja pakkumise jälgimist, muutuste ennustamist, õppekavade kohendamist, Euroopa propageerimist välisüliõpilaste ja välismaiste IKT töötajate hulgas ning IKT edasiarendamist;
- **investeeringud inimressurssidesse:** riiklik ja erasektor peavad tagama piisavalt suured investeeringud inimressurssidesse, e-oskustesse, toetama neid rahaliselt ja tegema maksusoodustusi, arvestades seejuures täiel määral riigiabi eeskirju ja töötades välja e-oskuste raamistiku ning leides vahendid, et soodustada piiriülest liikumist; kvalifikatsioonide kirjeldused peavad olema läbipaistvad ning tuleb edendada formaalse, mitteformaalse ja töökohtadel pakutava IKT hariduse ning seda haridust tõendavate dokumentide tunnustamist, samuti õppelaenude ülekandmist;
- **atraktiivsus:** et astuda vastu murettekitava olukorra süvenemisele, mida tekitab noorte huvi langus töötada Euroopas loodusteaduste või tehnoloogia erialal,¹³ tuleb noorte hulgas ning eelkõige tüdrukute hulgas propageerida loodusteadusi, matemaatikat, IKTd, e-oskusi, vastavate töökohtade profiile, rollimudeleid ja karjäärivõimalusi¹⁴. Lapsevanematele, õpetajatele ja õpilastele tuleb teha selgeks võimalused, mida pakub IKT alane haridus ja IKT alane karjäär;
- **töölane konkurentsivõime ja e-osalus:** tuleb arendada digitaalset kirjaoskust, mis on seotud tööjõu valdkonnas esinevate nii era- kui riikliku sektori vajadustega, eelkõige puudutab see VKEsid ning töötute, vanemate inimeste, madala haridustasemega, erivajadustega inimeste ja probleemsete noorte vajadusi;
- **e-oskuste elukestev omandamine:** tuleb tagada, et töötajad saavad oma oskusi pidevalt täiendada ning soodustada paremaid ja kasutajakesksemaid IKT baasil õppe ja koolitusvõimalusi (e-õpe). Riikide valitsused peaksid töötajate e-õppe vormis koolitamisel saadud häid tavu edendama ja pöörama eriti tähelepanu VKEdele ning propageerima edukaid lahendusi ja ettevõtlusmudeleid.

Need põhielemendid peaksid olema liikmesriikide inspiratsiooniallikad, kui nad toetudes oma poliitilistele põhimõtetele, seadustele, eelarvevahenditele ning arvestades oma haridus- ja koolitussüsteeme, koostavad ja rakendavad oma lõplikud e-oskuste pikaajalised strateegiad. See on liikmesriikide vastutusala. Komisjon teostab regulaarselt järelevalvet ja annab aru tegevuse kohta.

3.2. Euroopa tasandi tegevussuunad

Võttes arvesse sidusrühmade soovitusi teeb komisjon viis ettepanekut Euroopa tasandi meetmete kohta. Nende meetmete raames alustatakse tegevust 2007. aastal ja eesmärk on viia meetmete rakendamine lõpule 2010. aastal. Meetmeid rakendatakse ELi

¹³ „Loodusteaduste alane haridus: tänapäevane pedagoogika Euroopa tuleviku heaks” (Science Education Now: A Renewed Pedagogy for the Future of Europe), Rocard’i aruanne, 12.6.2007

¹⁴ Karjäärivõimalused ei pea olema tingimata vertikaalsed, tuleb välja tuua ka horisontaalseid karjääri tegemise viise ning anda soovitusi töö ja eraelu kombineerimiseks.

rahastamisvahenditega. Siia kuuluvad näiteks elukestva õppe programm, konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogramm, teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmes raamprogramm ja ka olemasolevad struktuurifondid, mis on ette nähtud tööhõive ja piirkondliku ühtekuuluvuse edendamiseks ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond oma liikmesriikide ja piirkondade poolt heakskiidetud maaelu arengu programmide raames antava IKTd, tööhõivet ja maapiirkondade majanduskasvu edendava toetusega. Tugevdatakse koostööd Euroopa Kutseõppe Arenduskeskusega (CEDEFOP), et e-oskuste omandamine muutuks kutseõppe, koolituse ja elukestva õppe lahutamatuks osaks. Et tagada õpetuse efektiivsus, jälgitakse e-oskuste õpetamist regulaarselt.

3.2.1. Pikaajalise koostöö ja järelevalve toetamine

Komisjon edendab liikmesriikide ja sidusrühmade vahelist dialoogi ja koostööd e-oskuste vallas ning tagab tegevuse regulaarse järelevalve. Seepärast on tervitatav, et 2007. aasta juunis toimub IKT ettevõtete juhtimisel IKT juhtiva tööstusharu e-oskuste teemaline ümarlaud. Komisjon peab vajalikuks ka dialoogi sotsiaalpartnerite ja riigiasutuste vahel, et leida viise, kuidas siduda töökohtade paindlikkust ja töötajate turvatunnet IKT sektoris.

2007. aastal alustatakse järgnevate meetmete rakendamist:

- Liikmesriikide ja sidusrühmade (tööstus, kutseliidud, ametiühingud, kodanikuühiskond, akadeemilised ringkonnad ja koolitusasutused) vahelise regulaarse dialoogi pidamine, seejuures CEDEFOPiga virtuaalse ühenduse säilitamine.
- E-oskustega seonduva nõudluse ja pakkumise järelevalve koostöös Eurostati ja sidusrühmadega ning ülemaailmsete hangete mõju hindamine. Aastaruanne esitatakse olemasolevaid näitajaid (keskendutakse peamiselt IKT spetsialistide oskustele) ja e-ettevõtlusoskuste uuringu tulemusi kokkuvõtval alusel.

3.2.2. Toetavate meetmete ja vahendite väljatöötamine

Sidusrühmad soovitasid, et ELi tasandil tuleks võtta konkreetseid meetmeid e-oskuste kättesaadavuse parandamiseks. Komisjon algatab meetmete rakendamise 2007. aastal.

- E-oskuste Euroopa raamistiku väljatöötamise toetamine tuginedes sidusrühmade nõudmistele ja Euroopa Standardikomitee¹⁵ ettevalmistava töö tulemustele seoses ettepanekuga koostada Euroopa kutsekvalifikatsioonide raamistik. Tulemused peaks olema kättesaadavad enne 2008. aasta lõppu.
- Europassi¹⁶ algatuse edasine täiustamine koostöös CEDEFOPiga, sealhulgas vahendi väljatöötamine, millega ise oma e-oskusi online-baasil hinnata ning teostatavusuuringu läbiviimine Euroopa e-oskuste ja karjääriportaali alal. See sidusrühmade loodud ja nende poolt hooldatav portaal peaks olema kättesaadav 2008. aasta lõpust alates.
- Euroopa käsiraamatu koostamine, kus on esitatud e-oskuste paljude sidusrühmade partnerlused, sealhulgas parimad tavad ja soovitused asjakohaste õiguslike ning finantsraamistike kohta. See peaks olema saadaval 2008. aastal ja seda reklaamitakse liikmesriikides korraldatavates töötubades.

¹⁵ Vt: <http://www.cenorm.be/cenorm/businessdomains/businessdomains/iss/activity/wsict-skills.asp>

¹⁶ Vt: <http://europass.cedefop.europa.eu/>

- Kiiresti toimivate ja atraktiivsete skeemide loomine kolmandate riikide IKT spetsialistide vastuvõtuks ELi. Komisjon esitab 2007. aasta septembris direktiivi eelnõu, milles käsitletakse kolmandate riikide kõrgkvalifitseeritud töötajate vastuvõttu puuduvate oskuste kompenseerimiseks.
- Algatused, millega innustatakse naisi valima IKT elukutseid, toetades koostöös IKT ettevõtetega jätkuvalt IT tüdrukute „töövarju”¹⁷ projekti ning algatades uuringu, mis keskendub parimatele tavadele, kuidas hoida naisi IKTga seonduvatel töökohtadel.
- E-koolituse edendamine põllumajandusvaldkondades ja maapiirkondades¹⁸ heakskiidetud 2007.–2013. aasta maaelu arengu programmide raames.

Lisaks alustatakse 2008. aastal järgnevate meetmete rakendamist:

- E-oskuste õppekava koostamise juhiste väljatöötamise alustamine, et tõsta IKT hariduse kvaliteeti ja asjakohasust ning edendada tööstuse ja akadeemiliste ringkondade vahelise koostöö tõhusust. Vaadatakse läbi IKT töörühma ettepanek luua uus õppeaine, mis hõlmab nii teenuseid, haldamist ja insenerioskusi. Juhised peaksid olema saadaval 2009. aastal.
- Praeguste töökohtadel saadavate e-oskuste tunnistuste üle-Euroopaliste kvaliteedinormide väljatöötamise toetamine, arvestades seejuures valmivat Euroopa kutsekvalifikatsioonide raamistikku ja tööstuse iseregulatsiooni algatusi. Need normid peaksid valmima 2009. aastal.
- Investeerimine asjakohastes e-oskuste koolitusega seonduvatesse finants- ja maksusoodustustesse (arvestades täiel määral riigiabi eeskirju), eelkõige VKEdele suunatud soodustustesse, ning uurides inimkapitali investeerimisel üksikisikutele antavate maksusoodustuste võimalusi. Aruanne avaldatakse 2009. aastal.

3.2.3. Teadlikkuse tõstmine

On kaks võimalust, kuidas teadlikkuse tõstmisele ELi tasandil 2007. aastast alates kaasa aidata, nimelt teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmenda raamprogrammi ning elukestva õppe programmi ja programmi „Haridus ja koolitus 2010” avatud koordineerimismeetodi alusel:

- loodusteaduste, matemaatika, IKT, rollimudelite, töökohtade olemasolu, nende kirjelduste ja neis avalduvate karjäärivõimaluste edendamise, samuti IKT alase õpetajakoolituse ning tehnika ja teadusvaldkondade probleemsete valdkondade alal tehtavaid algatusi käsitleva teabe ja parimate tavade vahetuse kaudu liikmesriikide vahel;
- aidates kaasa ELi ja riikliku tasandi teadlikkuse tõstmise ja teabekampaaniate korraldamisele, et lapsevanemad, õpetajad ja õpilased mõistaksid paremini võimalusi, mida pakub IKT haridus ja IKT valdkonna töökoha omamine ELis.

¹⁷ Vt: <http://ec.europa.eu/itgirls>

¹⁸ Uuringu tulemused, mis kajastavad parimaid tavasid, kuidas toetada maapiirkondades IKTst saadavat kasu ja kuidas seda kasu maksimaalselt ära kasutada, on saadaval enne 2007. aasta lõppu.

3.2.4. Töölase konkurentsivõime ja sotsiaalse kaasatuse suurendamine

Komisjon käivitab 2008. aastal e-osaluse algatuse. Seda kirjeldatakse lähemalt edaspidi esitatavas teatises. Aastateks 2007–2008 sätestatud Riia deklaratsiooni kohustuste hulgas vaatab komisjon läbi liikmesriikide asjakohased poliitikad, hinnates põhjalikult digitaalkirjaoskuse taset eesmärgiga määrata kindlaks kõige edukaima poliitikaga liikmesriik, ning esitab vajadusel uusi algatusi. Laiem eesmärk on vähendada aastaks 2010 poole võrra erinevusi digitaalse kirjaoskamatuses tõttu sotsiaalse tõrjutuse ohtu omavate rühmade ja elanikkonna keskmise vahel. Tehtud edusamme hinnatakse i2010 kontekstis. Eurostati uuringus IKT kasutamise kohta kodumajapidamistes esitatakse täpsed andmed digitaalkirjaoskuse kohta 2007. aastal.

IKT tööstusharus tegutsevad olulised partnerid asutasid töölase konkurentsivõime saavutamiseks vajalike oskuste tõstmiseks juba 2006. aastal Euroopa ettevõtete liidu, mille eesmärk on 2010. aastaks anda koolitust 20 miljonile vähem soodsas olukorras olevale inimesele. VKEde kutseorganisatsioonid tahaksid välja töötada sarnaseid haridusprogramme kasutajate oskuste arendamiseks, keskendudes eelkõige VKEde vajadustele. Komisjon toetab edaspidigi järgmisi paljutõotavaid tegevusi ja algatusi:

- edendada ettevõtete sotsiaalse vastutuse algatusi, e-oskuste koolitajate, kodanikuühiskonna ja ettevõtlusoskuste koolituse pakkujate partnerlusi, töökoha leidmist toetavate teenuste edendamist, eesmärgiga hõlbustada praktikantidel uusi töökohti leida ja digitaalkirjaoskust suurendada;
- uurida käimasolevate ettevõtete algatustega seoses, kuidas saab riiklikke ja eravahendeid kasutades tõhusalt toetada edukaid paljude sidusrühmadega seonduvaid algatusi,¹⁹ et parandada tööotsijate ja vähete oskustega töötajate tööalast konkurentsivõimet.

3.2.5. E-õppe võimaluste parandamine

E-õppe programmi (2004–2006) tulemustele toetudes, ettevõtetes pakutava e-õppe toetamise algatuse võrdlusuuringu tulemuste ja 2007. aasta oktoobris Lissabonis peetava e-õppe konverentsi²⁰ järelduste alusel avaldab komisjon 2008. aastal aruande koos soovitusetega e-õppe sihtalgatuste tegemiseks ja edukate strateegiate edendamiseks. Lisaks sellele toetab komisjon kahte meetet:

- e-õppe kursuste väljatöötamise edendamine ja e-oskuste koolitusevahendite vahetusvõimaluste edendamine töökohtadel. Need meetmed peaksid olema kättesaadavad 2009. aastal.
- õppe- ja koolituskeskuste ja teadusasutuste võrgu²¹ loomise toetamine, et tulevikus paremini mõista e-oskuste alaseid vajadusi. Võrk peaks alustama tegevust 2009. aastal.

¹⁹ Kooskõlas liikmesriikide tööhõivepoliitika suunistega (2005/600/EÜ, 12. juuli 2005).

²⁰ Vt: <http://www.elearninglisboa.com>

²¹ “Network of Living Labs”, vt: <http://www.ami-communities.eu/wiki/CORELABS>

4. KOKKUVÕTE

Euroopa Liit ja tema liikmesriigid peavad edu säilitamiseks globaalses majanduses, mida iseloomustavad kiired muudatused tehnoloogia vallas, tegema rohkem jõupingutusi, et tõsta ja süvendada oma tööjõu ja kodanike e-oskuste taset, mis on teadmispõhise ühiskonna üks aluseid. See nõuab nii liikmesriikidelt kui sidusrühmadelt jätkuvaid jõupingutusi, et rakendada kõiki vajalikke poliitikameetmeid.

Käesolevas teatises esitatud pikaajaline e-oskuste tegevuskava sisaldab põhielemente, mis peaksid olema inspiratsiooniallikad liikmesriikidele ja sidusrühmadele põhjaliku ning pikaajalise e-oskuste alase poliitika ja seda käsitlevate meetmete välja töötamisel ja rakendamisel. Komisjon toetab viie tegevussuuna rakendamist, keskendudes tegevustele, millega kaasneb ELi tasandi lisandväärtus.

Komisjon korraldab 2008. aastal üldkonverentsi, et anda aru tegevus käigu kohta, esitada meetmete tulemused ja arutada edasist tegevust. 2010. aastal avaldab komisjon aruande, mis põhineb sidusrühmade sõltumatute hinnangute tulemustel.